

ชื่อเรื่อง : รูปแบบภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย
ผู้วิจัย : พระราชวชิรเมธี (วีระ วรปญโญ)
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
: รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทน์ ศศ.บ., ศ.ม., Ph.D
: ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)
วันที่สำเร็จการศึกษา : ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และวิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๒ รูป/คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นนำมาสังเคราะห์เชิงพหุวิธี ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน ๒๐๔ ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. รูปแบบภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๔$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่ามีระดับคะแนนอยู่ในระดับมากทุกมิติ โดยประเภทที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ผู้นำกำหนดทิศทางที่จะดำเนินงานขององค์กร โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจนและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านความชำนาญ ผู้นำมีความตั้งใจอดทน ต่อสภาพปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่

ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส และตรวจสอบงานที่มอบหมาย เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

๒. หลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย ได้แก่ หลักทศตยาปณิกธรรม ประกอบด้วย ๑) จักขุมา ๒) วิตุโร ๓) นิสสยสัมปันโน, หลักสัปปุริสธรรม ๗ ประกอบด้วย ๑) ธัมมัญญตา ๒) อตฺถัญญตา ๓) อตฺตัญญตา ๔) มตฺตัญญตา ๕) กาลัญญตา ๖) ปริสฺสัญญตา ๗) ปุคฺคลัญญตา, หลักอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ๑) ฉันทะ ๒) วิริยะ ๓) จิตตะ ๔) วิมังสา, หลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย ๑) ทาน ๒) ปิยะวาจา ๓) อตถจริยา ๔) สมานัตตตา ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวนี้ จะนำไปสู่การส่งเสริมรูปแบบภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. รูปแบบภาวะผู้นำตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย ซึ่งเป็นหลักในการบริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทยทั้ง ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย ๑) ด้านวิสัยทัศน์ ส่งเสริมด้วยหลักปาปณิกธรรม คือ จักขุมา และหลักสัปปุริสธรรม ๗ ๒) ด้านความชำนาญ ส่งเสริมด้วยหลักปาปณิกธรรม คือ วิตุโร และหลักอิทธิบาท ๔ และ ๓) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งเสริมด้วยหลักปาปณิกธรรม คือ นิสสยสัมปันโน และหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้ จะเป็นแนวทางในการบริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทยให้ดียิ่งขึ้น

Dissertation Title : The Model of Leadership to according Buddhism of
: Administrators Thailand Buddhist University.

Researcher : Phra Ratwachiramethi (Weera Varapañño)

Degree : Doctor of Philosophy (Public Administration)

Dissertation Supervisor Committee

: Assoc. Prof. Dr. Apinan chantanee. BA, M.A, Ph.D. (Management)

: Asst. Prof. Dr. Surapon suyaprom. BA., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.).

Date of Graduation January 14, 2016

Abstract

This research Objectives are 1) to study the leadership model in accordance to Buddhist teaching principles of the Buddhist universities' administrators in Thailand, 2) to study Buddhist doctrines that promote leadership based on principles of Buddhism from the Buddhist universities' administrators in Thailand and 3) to present leadership models in accordance to Buddhist teaching principles of Buddhist universities' administrators in Thailand.

This research uses integrated research methodology (Mixed Method Research) where both qualitative (Qualitative Research) and quantitative (Quantitative Research) were utilized by collecting information from the administrators of two Buddhist universities namely Mahachulalongkornrajavidyalaya University and Mahamakutrajawittayalai university. The qualitative research utilizes the in depth interview from discussion groups (Focus Group Discussion) with the number of 12 person/monk and analyze data using Content Analysis of multivariate analysis methods to synthesize. The quantitative research was conducted by Questionnaires in the number of 204 and then analyze the data by using computer program to find the frequency, percentage, average, standard deviation (S.D.) for statistical information.

The results showed that

1. Study of Leadership Model in accordance to Buddhist teaching principles of the Buddhist universities' administrators in Thailand's overall average was high ($\bar{x} = 4.34$), When we analyze the detail in each aspect, the scores are at high level in every dimensions, the aspect that has highest average point is the Vision that the administrator set for the direction of the organization's operations with clearly defined goal and involvement in management. For the aspect of skill, the leaders are focus and willing to endure problems arising from operational duties as assigned at full capacity. For the aspect of interpersonal skill, the leaders assist others whenever possible while examining each given assignment to achieve the effectiveness.

2. The Buddhist doctrines that promotes leadership of Buddhist universities' administrators in Thailand's are Dutiyapāpaṇika sutta which includes 1.) Cakkhumā (Vision), 2.) Vidhuro (Management), 3.) Nissayasampanno (Human Relationship), Sappurisa Dhamma 7 which includes 1.) Dharmaññuta (knowing the cause), 2.) Atthaññuta (knowing the meaning) 3.) Attaññuta (knowing oneself), 4.) Mattaññuta (moderation), 5.) Kālaññuta (knowing the proper time), 6.) Parisaññuta, (knowing the society), 7.) Puggalaññuta (knowing the individual), Iddhipāda 4 which includes, 1.) Chanda (Intention or purpose), 2.) Viriya (Effort), 3.) Citta (Consciousness), 4.) Vimamsā (Investigation), Sangahavattu 4 which includes, 1.) Dāna (donation), 2.) Piyavācā (sincerity of speech), 3.) Attacariyā (Doing good deeds), 4.) Samānattatā (consistency). The mentioned principles will contribute to promoting leadership model among Buddhist universities' administrators in Thailand's to be more effective.

3. Leadership models of Buddhist universities' administrators in Thailand's which is being used in both universities namely Mahachulalongkornrajavidyalaya University and Mahamakutrajawittayalai university consist of 1.) On the aspect of vision, we can use Dutiyapāpaṇika sutta in the subject of Cakkhumā and Sappurisa Dhamma 7. On the aspect of skill we can use Dutiyapāpaṇika sutta in the subject of Vidhūro and Iddhipāda 4 and on the aspect of interpersonal skill we can use Dutiyapāpaṇika sutta in the subject of Nissayasampanṇo and Sangahavattu 4. These principles will guide the Buddhist universities' administrators in Thailand's even further.